

۵۰۴۳
۶
۱۳۷۳

۸۱۴

۷۲ / ۱۱

۷۵

۱۳۷۳

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

۴
۷

دانشکده پزشکی

پایان نامه

جهت اخذ درجه دکترا

موضوع:

بیماری کین بوک (Kienbock)

و بررسی مواردی از درمان باروش کوتاه کردن استخوان رادیوس

استاد راهنمای:

دکتر دارا مرید پور

۱۳۸۰ / ۱۲ / ۱

نگارش:

فریده روشن علی

ورودی ۱۳۶۶
شماره پایان نامه: ۸۵۰۴

سال تحصیلی: ۱۳۷۳ - ۷۴

۹۳۵۸

تَكْدِيم بَكَ :

پُدر و مادرم

و تقدیم به :

استاد گرامی آقای دکتر مریدپور

تقدیم به :

برادرم دکتر فرهاد روشان

Abstract

Kienbock is a rare disease which, when young, can cause sever, handicaps if not treated. Because of physicians' (especially general practitioners') inability to diagnose, patients are only card for by orthopedists in advanced stages of the disease. Further more, since extensive analysis has not been conducted in Iran, concerning kienbock, about choosing treatment and about their side effects in each particulat patient, research seems necessary.

In this article, research conducted during the period between 1980 and 1994 in the field of ethiology, pathophysiology and treatment has been taken into consideration. In choosing a treatment there is much controversy among experts. In addition, many of the suggested treatments have unknowns long-term effects, and patients must therefore be under supervision after being operated. The results of these treatments are also included.

Finally, the conditions of patients who have been operated on by Dr. Moridpoor, using the shortening of radius method, in addition to per and post operation X-Rays, have been analyzed.

کین بوک بیماری نادری است که در صورت عدم درمان سبب ناتوانی در جوانی می‌شود. بدلیل عدم تشخیص بیماری توسط پزشکان و بخصوص پزشکان عمومی متائفانه بیماران در مراحل پیشرفتی بیماری تحت درمان متخصصین ارتوپد قرار می‌گیرند. همچنین با توجه به اینکه در ایران بررسی چندانی در مورد بیماری کین بوک بعمل نیامده، تحقیق در این خصوص و درباره نحوه تشخیص و انتخاب نوع درمان و عوارض آن در هر بیمار خاص کاملاً ضروری است. این مقاله تحقیقات بعمل آمده در دنیا از سال ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۴ در خصوص اتیولوژی، پاتوفیزیولوژی و انواع درمان را مدنظر قرار می‌دهد. در مورد نحوه درمان، اختلاف نظر زیادی بین مؤلفین وجود دارد. در ضمن بعضی از درمانهای پیشنهادی عوارض درازمدت نامشخصی دارند و برای شناخت این عوارض، بررسی درازمدت بیماران پس از عمل ضروری است. علاوه بر تشريح انواع درمانها و اندیکاسیون‌های انتخاب، نتایج تحقیقات مؤلفین در مورد پیکری‌های بعد از عمل نیز بررسی شده است.

در پایان شرایط بیمارانی که توسط استاد کرامی آقای دکتر مریدپور با روش کوتاه کردن رادیوس جراحی شده‌اند و همچنین رادیوکرافی‌های قبل از عمل و رادیوکرافی‌های پیکری‌های بعد از آن آورده شده است.

فهرست مطالع

صفحه	عنوان
۱	- مقدمه
۲	- تاریخچه و تعریف
۳	- استخوان‌شناسی مج دست
۱۱	- استخوانی شدن استخوانهای مج دست
۱۲	- آناتومی مفصل مج
۱۹	- آناتومی عروقی کارپ
۲۴	- انتیولوژی
۲۶	- اولنارواریانس
۲۸	- فیزیوپاتولوژی
۳۳	- تقسیم‌بندی
۳۵	- تشخیص
۳۹	- تشخیص افتراقی
۴۱	- درمان: بی‌حرکتی
۴۳	بلند کردن اولنا
۴۴	کوتاه کردن رادیوس
۴۷	خارج کردن لونیت
۴۸	نئوواسکولاریزیشن
۵۰	آرتروپلاستی
۵۲	آرتروودز اینترکارپال
۵۷	- بررسی موارد
۶۹	- اطلس
۷۷	- منابع و مأخذ

مقدمه

بیماری کین بوک [1] یک اختلال دردناک مچ است. با وجود شیوع کم بیماری، بدلیل اینکه سبب درد و ازدست دادن عمل مچ و نهایتاً "از کارافتادگی در جوانان و بزرگسالان اکتیو می‌شود، شناخت این بیماری بسیار مهم است. تشخیص زودرس و درمان صحیح و بموضع آن می‌تواند تا مقدار زیادی از پیشرفت بیماری و عوارض آن جلوگیری کند.

در این مجموعه سعی شده است که بطور خلاصه در مورد بیماری، اتیولوژی، علائم کلینیکی و رادیولوژیکی و انواع درمان آن براساس آخرین تحقیقات انجام شده، بحث شود.

امید است که این مجموعه هرچند ناقص بتواند اطلاعاتی در مورد این بیماری و نحوه درمان آن در اختیار قرار دهد.

تاریخچه و تعریف

بیماری کین بوک یک علت غیرمعمول درد مچ است. اولین بار در ۱۸۴۲ استئونکروز لونیت [1] را مطرح کرد او معتقد بود که اتفاق اولیه یک شکستگی است. سپس Kienbock در سال ۱۹۱۲ برآساس یافته‌های کلینیکی و رادیوگرافی ملاسی لونیت [2] را توضیح داد و از آن موقع بنام او خوانده شد. این بیماری با مچ دردنگ، سفت و اغلب متورم با تغییرات رادیولوژیک اسکروزلونیت که بطرف فراکمنتیشن [3] می‌زود مشخص می‌شود. بیمار معمولاً تندرنس sprain ساده دورسال روی لونیت دارد همراه با تورم سینوویال که دقیقاً " شبیه یک مچ می‌باشد. با پیشرفت بیماری سینوویت [4] غلبه می‌کند و سرانجام در مراحل آخر بیماری آرتریت [5] داریم. قدرت مچ و محدوده حرکت آن بطور محسوسی کم می‌شود. بیماری کین بوک در جوانان و بخصوص در دهه سوم و چهارم اتفاق می‌افتد ولی محدوده سنی بین ۱۴ تا ۶۷ سال (بطور متوسط ۱۵ تا ۴۰ سال) است. نسبت زن به مرد ۱ به ۲ است. معمولاً در اندام غالب اتفاق می‌افتد و بندرت دو طرفه است. هر ارتوپد هر ۱ تا ۲ سال یک مورد از بیماری را می‌بیند.

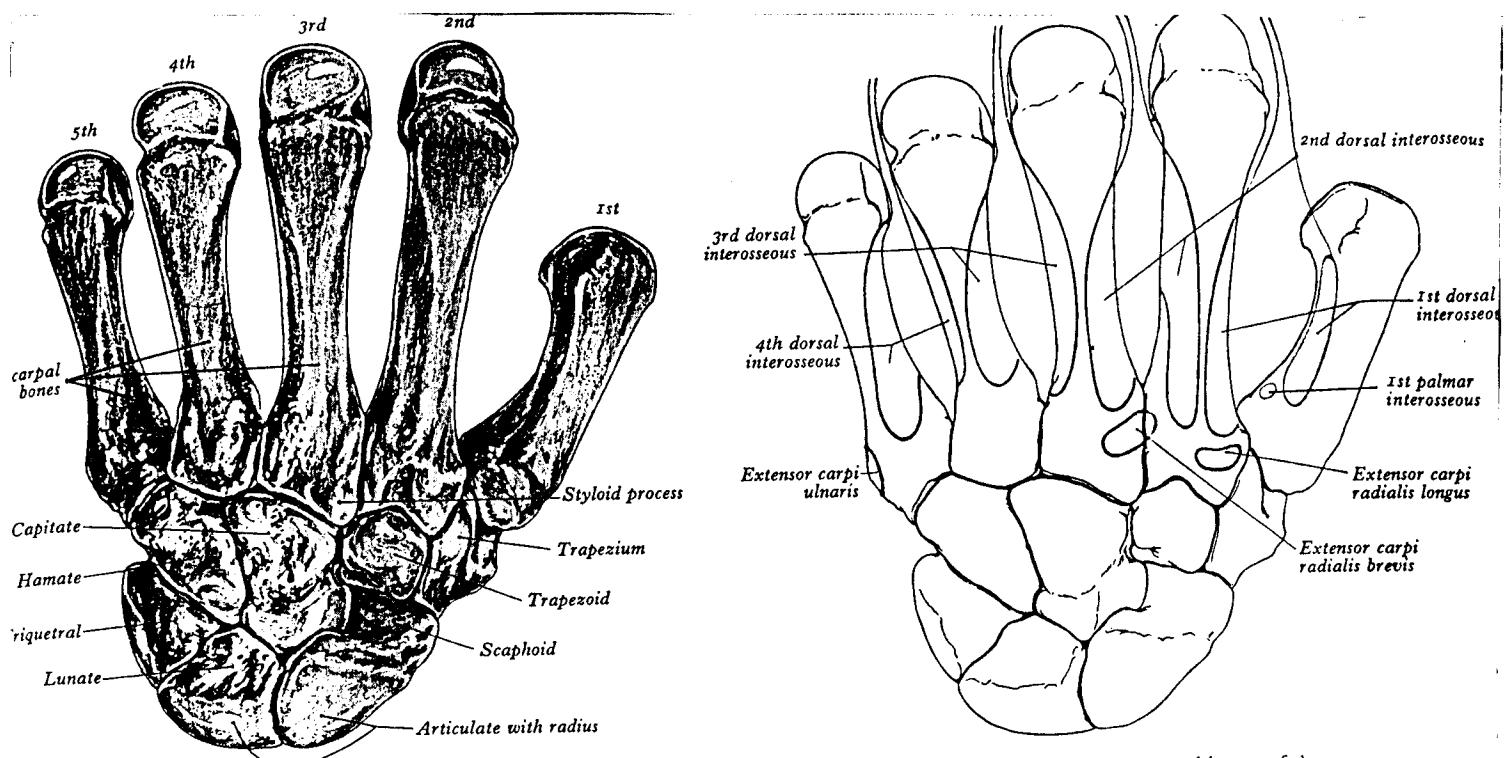
1- Osteonecrosis of Lunate

2- Lunato Malacia

3- Fragmentation

4- Synovitis

5- Arthritis

3.153B Muscle attachments to the carpal and metacarpal bones of the left hand. Dorsal aspect.

153A The carpal and metacarpal bones of the left hand. Dorsal aspect.

مج دست شامل هشت استخوان است در دو ردیف پروگزیمال و دیستال که هریک شامل چهار قطعه است.

استخوانهای ردیف پروگزیمال از خارج به داخل: اسکافوئید [1]، لونیت [2]، هرمی [3]، نخدی [4]. استخوانهای ردیف دیستال از خارج به داخل: ذوزنقه [5]، شبه ذوزنقه [6]، بزرگ [7]، چنگکی [8]. استخوان نخدی بر روی سطح پالمار هرمی واقع شده است و از سایر استخوانهای کارپ مجزا است. همه استخوانهای فوق با قطعات مجاورشان مفصل می‌شوند. سایر استخوانهای ردیف پروگزیمال قوسی با تحدب پروگزیمال می‌سازند که با رادیوس و دیسک مفصلی رادیو اولنا تحتانی مفصل می‌شوند. تقرع قوس بطرف دیستال بوده و حفره ای را می‌سازد که قسمتهای برآمده استخوانهای بزرگ و چنگکی در آن قرار می‌گیرند. بدین طرق دو ردیف استخوانی بدون آنکه مانع هیچیک از حرکات شوند بطور محکم بهم جفت می‌شوند. سطح خلفی

1- Scaphoid

2- Lunate

3- Triquetral

4- Pisiform

5- Trapezium

6- Trapezoid

7- Capitate

8- Hamate

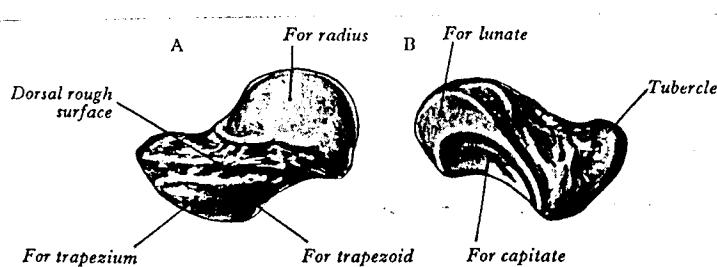
مج دست بطور عرضی کمی محدب بوده ولی سطح پالمار آن تقریر عمیقی دارد بنام ناودان مج [1] دستی که تا حدودی بعلت وجود برجستگی‌های مشخصی است که بر روی کناره‌های داخلی و خارجی آن بطرف جلو قرار دارد. کنار داخلی این تقریر توسط استخوان نخودی و زائده قلابی تشکیل می‌شود (*hamulus*) زائده قلابی شکلی است بر روی سطح پالمار استخوان چنگکی). استخوان نخودی در قسمت داخلی کنار پروکزیمال توده عضلانی هیپوتنار که قسمت داخلی کف دست را می‌سازد قرار گرفته و وضعیت آن در جلوی استخوان هرمی سبب شده تا به آسانی قابل لمس باشد. سطح خارجی قلاب استخوان چنگکی مقعر بوده و راس آن را در فرد زنده می‌توان ۲/۵ سانتیمتر بالاتر از استخوان نخودی و در امتداد خطی که از کنار رادیال انکشت حلقه می‌آید تشخیص داد. در این وضعیت می‌توان شاخه سطحی عصب اولنار را بر روی نقطه استخوانی اخیر از طرفی به طرف دیگر غلتاند. کتار خارجی برجسته ناودان مج دستی توسط تکمه استخوان ناوی و تکمه استخوان ذوزنقه تشکیل می‌شود. تکمه اول بنام تکمه ناوی [2] بر روی قسمت دیستال سطح قدامی استخوان ناوی بوده و می‌توان آنرا بصورت برآمدگی کوچک و گردی در قسمت داخلی کنار پروکزیمال توده عضلانی تنار که قسمت خارجی کف دست را می‌سازد لمس کرد و کاهی دید. تکمه ذوزنقه [3] ستیغ قوسی شکلی است که بطور عمودی سطح قدامی استخوان را قطع می‌کند و در طرف داخل کمی کود شده است. این تکمه بلافاصله در طرف دیستال و کمی خارجتر از تکمه ناوی قرار گرفته و تنها با فشار عمیق می‌توان آنرا حس کرد. رتیناکولوم فیبروزه قدرت مج دست و کارآیی عضلات فلکسور را افزایش می‌دهد. این رتیناکولوم فیبروزه و سفتی که به کنارهای استخوانها اتصال یافته ناودان مج دستی را به یک مجرای فیبر و استخوانی مج دستی تبدیل می‌کند. سطح پالمار و دورسال استخوانهای کارپال بجز هرمی و نخودی زبر بوده و مخصوص اتصالات لیکمانها (رادیوکارپال، اینترکارپال و کارپومتاکارپال) می‌باشد.

1- Carpal Groove

2- Trabecule of Scaphoid

3- Traecule of Trapezoid

استخوان اسکافوئید

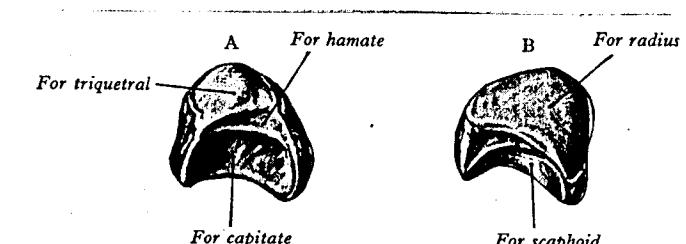

3.154 The left scaphoid bone. A—dorsal and B—palmar aspects.

بزرگترین قطعه ردیف
پروکزیمال مچ بوده و چنان
قرار گرفته که محور طولی
آن بطرف دیستال خارج و
کمی جلو میباشد، تکمیله آن
بر جستگی کردی است که بر
روی قسمت دیستال سطح
پالمار استخوان واقع شده و

کمی متوجه خارج میباشد. این تکمه محل اتصال فلکسور رتیناکولوم و تعدادی از
الیاف عضله ابداکتور کوتاه شست بوده و تاندون عضله فلکسور کارپی رادیالیس
از روی آن میگذرد. سطح خلفی استخوان زبر و کمی شیاردار و نیز باریکتر از سطح
پالمار است. تعدادی سوراخهای تغذیه‌ای کوچک بر روی این سطح واقع شده‌اند و در
نسبت کمی از موارد (۱۳%) سوراخهای فوق تنها در نیمه دیستال استخوان معدود
میشوند. سطح خارجی نیز باریک و زبر بوده و لیگمان جانبی رادیال در مفصل مچ
دست به آن اتصال می‌یابد. بقیه سطوح استخوان مفصلی‌اند. سطح کاپتیت بزرگ و
مقعر بوده رو به داخل و دیستال قرار گرفته. سطوح مخصوص استخوانهای ذوزنقه و
شبه ذوزنقه‌ای ناحیه محدب پیوسته‌ای را می‌سازند که رو به طرف دیستال قرار
گرفته است.

استخوان لوئیت

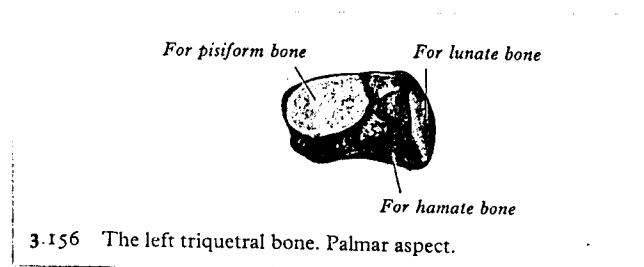

3.155 The left lunate bone. A—distomedial and B—proximolateral aspects.

که طرح هلالی آن وجه
مشخصه آنست در میان
ردیف پروکزیمال کارپ و
در بین استخوانهای ناوی و
هرمی مفصل می‌شود. سطح
پالمار آن زبر بوده و

تقریباً سطحی سه گوش دارد و بزرگتر و پهنتر از سطح خلفی زبر می‌باشد. سطح پروکزیمال صاف و محدب بوده با رادیوس و دیسک مفصلی دیستال رادیواولنا مفصل می‌شود. سطح داخلی با استخوان هرمی مفصل شده و تقریباً "چهارگوش" است. سطح فوق توسط یک ستیغ خمیده از سطح دیستال جدا می‌شود. ستیغ اخیر معمولاً کمی کود شده تا بهنگام ابداقسیون دست با لبه استخوان چنگکی مفصل شود. سطح خارجی باریک و دارای یک رویه صاف و نیم هلالی است که به استخوان ناوی مفصل می‌شود. سطح دیستال عمیقاً "مقعر شده" تا با قسمت داخلی سر استخوان کاپتیت تطبیق نماید.

استخوان هرمی

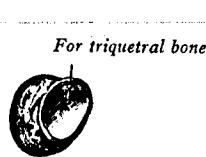

3.156 The left triquetral bone. Palmar aspect.

تقریباً هرمی شکل بوده و وجه تشخیص آن رویه بیضی شکل و مجزاً و صاف آن است که با استخوان نخودی مفصل می‌شود.

این رویه قسمت دیستال سطح زبر پالمار استخوان را مشخص می‌کند. سطح داخلی و خلفی بهم پیوسته‌اند. انتهای دیستال استخوان بعلت اتصال لیکمان جانبی اولnar و مفصل مچ دستی زبر شده ولی قسمت پروکزیمال آن صاف بوده و بهنگام ابداقسیون کامل دست با دیسک مفصلی دیستال رادیواولنا مفصل می‌شود. سطح چنگکی استخوان بطرف خارج و دیستال و بصورت ناحیه محدب - مقعری می‌باشد که در انتهای پروکزیمال پهن و در انتهای دیستال باریک است، سطح هلالی استخوان تقریباً چهارگوش بوده و بطرف پروکزیمال و خارج می‌باشد.

استخوان نخودی

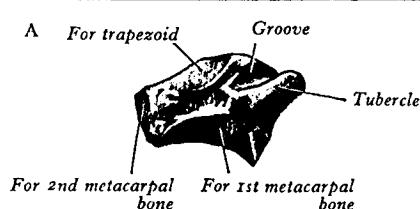

3.157 The left pisiform bone. Dorsal aspect.

شکلی شبه نخود دارد و تنها یک سطح آن صاف و مفصلي است. اين رویه صاف بر روی سطح خلفی استخوان بوده و با استخوان هرمی

مفصل می شود. محور طولی اين سطح بطرف دیستال و خارج امتداد دارد. قسمت غیرمفصلي استخوان بيش از رویه مفصلي بطرف دیستال پيش آمده است. عضله فلکسور کارپی اولناریس بر روی سطح پالمار اتصال یافته و دنباله آن یعنی لیکمان نخودی کف دستی (پیزومتاکارپال) بر روی قسمت دیستال استخوان مفصل می شود. از این نسبت به تاندون اخیر، استخوان نخودی تمام خصوصیات یک استخوان سزا موئید را دارد. فلکسور رتیناکولوم بر روی قسمت پالمار سطح خارجی استخوان و عضلات ابداکتور انکشت کوچک و اکستنسور رتیناکولوم بر روی سطوح داخلی و دیستال استخوان اتصال می یابند.

استخوان ذوزنقه‌ای

وجه مشخصه اين استخوان تکمه و شیاري است که در سطح زبر پالمار استخوان قرار می‌گيرد. اين شیار در طرف داخل تکمه بوده و تاندون عضله فلکسور کارپی رادیالیس را در خود جای می‌دهد. لبه‌های این شیار محل اتصال دو لایه فلکسور رتیناکولوم می‌باشد. تکمه استخوان توسط منشاء عضلات برآمدگی تنار پوشیده و پنهان می‌گردد. عضله oppnens pollicis از قسمت میانی استخوان ذوزنقه‌ای، تاکننده کوتاه شست از انتهای دیستال و دورکننده کوتاه شست از انتهای پروگزیمال آن منشاء می‌گیرند. سطح خلفی طویل و زبر بوده و شریان رادیال قبل از آن که وارد کف دست شده و قوس پالمار عمیقی را بسازد، مجاور آن قرار دارد. سطح خارجی نیز بزرگ و زبر

میباشد و محل اتصال لیکمان جانبی را دیال از مفصل مچ دستی و لیکمان کپسولی مفصل کارپومتاکارپال شست میباشد. سطح زینی شکل بزرگی که بطرف دیستال و خارج قرار گرفته با قاعده استخوان متاکارپ شست مفصل میشود. انتهای دیستال استخوان دربین قاعده اولین و دومین استخوان متاکارپال کمی پیشرفته و دارای یک رویه چهارگوش و کوچک میباشد که متوجه انتهای دیستال و خارج بوده با قاعده دومین استخوان متاکارپال مفصل میشود. سطح داخلی، یک رویه بزرگ و کمی مقعر بوده با استخوان شبه ذوزنقه‌ای مفصل میشود. سطح پروگزیمال استخوان، یک رویه کوچک و کمی گرد دارد که با استخوان ناوی مفصل میشود. رویه مفصلی متاکارپال (دیستال) استخوان ذوزنقه‌ای بدليل نقش عمده‌ای که در تحرک انگشت شست دارد، اهمیت خاصی دارد. یک برجستگی (summit) که بطرف سطح پالمار و کمی خارج امتداد یافته با سطح دومین و سومین استخوانهای متاکارپال زاویه‌ای در حدود ۶۰ درجه می‌سازد و خود در درون تقرع قاعده اولین استخوان متاکارپال جای می‌گیرد. حرکات ابدوکسیون و ادوکسیون در حول محور این برجستگی انجام می‌گیرد. برجستگی فوق کوتاه‌تر از شیار متاکارپال روبروست. تغییرات سطح ساختمانی برجستگی و شیار روبروی آن برخلاف جهت یکدیگر است (زیرا برجستگی ذوزنقه در شیار متاکارپال جای گرفته است). انحنای دو قسمت روبرو در نزدیکی قاعده دومین متاکارپال افزایش یافته و از متاکارپال فوق فاصله بیشتری می‌گیرد. ناهمواریهای دو سطح روبرو کاملاً مطابق یکدیگر نبوده و ناحیه مجاورت دو سطح فوق احتمالاً در در ادوکسیون بطرف دست و در ابدوکسیون در جهت مخالف تغییر مکان می‌دهد.

استخوان شبه ذوزنقه

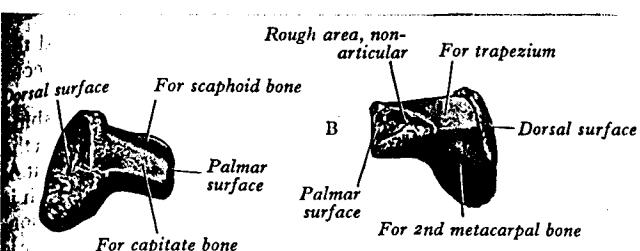
کوچک و دارای شکل نامنظم است.

سطح پالمار آن زبر، باریک و بمیزان

قابل توجهی کوچکتر از سطح زبر خلفی

است. استخوان از طرف خارج کمی

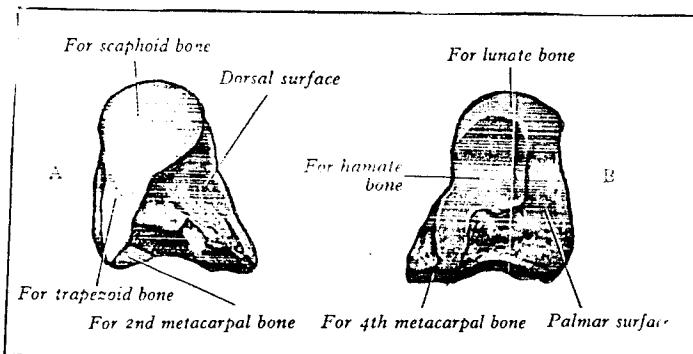
برآمدگی دارد. سطح دیستال آن با

قاعده شیاردار دومین استخوان متاکارپال مفصل میشود. استخوان طرحی سه گوش

دارد، عرضاً "محدب و از جلو به عقب مکعر است. سطح داخلی توسط یک رویه مفصل که کمی مکعر شده با قسمت دیستال استخوان بزرگ مفصل می‌شود. سطح خارجی استخوان با ذوزنقه و سطح پروگزیمال آن با استخوان ناوی مفصل می‌شود.

استخوان بزرگ

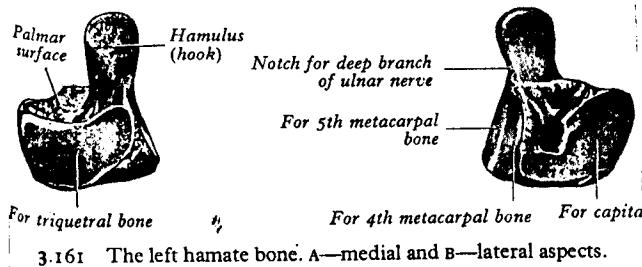

بزرگترین استخوانهای کارپال است که با قاعده سومین استخوان متاکارپال مفصل می‌شود. بنابراین در قسمت میانی مچ واقع شده است. سطح دیستال آن تقریباً "سه‌گوش بوده و برای مفصل

فوق الذکر یک رویه مفصلی مکعر - محدب ایجاد می‌کند. کنار خارجی استخوان قطعه باریک مکعری دارد که با قسمت داخلی قاعده دومین استخوان متاکارپال مفصل می‌شود و زاویه خلفی داخلی استخوان معمولاً یک رویه مفصلی کوچک برای چهارمین استخوان متاکارپال دارد. سرمحدب استخوان بزرگ در تقریبی که بوسیله استخوانهای هلالی و سطح خارجی آن با استخوانهای ناوی مفصل می‌شود. رویه مفصلی مخصوص ناوی معمولاً در قسمت دیستال سطح خارجی استخوان به رویه مفصلی مخصوص شبه ذوزنقه‌ای پیوسته است ولی ممکن است دو رویه توسط تیغه زبری از هم مجرزا باشند. سطح داخلی برای استخوان چنگکی یک رویه مفصلی بزرگ دارد که در انتهای پروگزیمال غمیقتر از دیستال می‌باشد. قسمتی از انتهای دیستال سطح داخل غیرمفصلی است. سطوح پالمار و خلفی به علت اتصالات لیکمانهای کارپال زبر می‌شوند، سطح خلفی بزرگتر است.

استخوان چنگکی

شکلی شبیه کوه دارد و زائد است

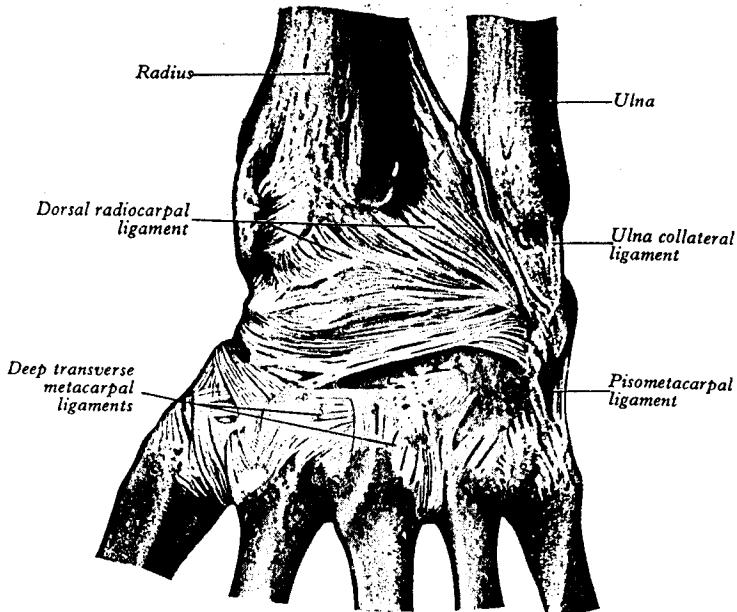
قلاب مانند آن (Hamulus) از قسمت دیستال سطح زبر پالمار آن برآمده است. تقرع قلاب بطرف خارج بوده و در تشکیل مجرای مج دستی شرکت می‌کند. فلکسور رتیناکولوم به راس آن اتصال می‌یابد. رویه دیستال قاعده

قلاب کاهی یک شیار خفیف عرضی نشان می‌دهد که مجاور شاخه انتهایی عمقی عصب اولنار می‌باشد. بقیه سطح پالمار مانند سطح خلفی بعلت اتصالات لیگمانها زبر می‌شوند. سطح دیستال توسط یک ستیغ خفیف به دو رویه مفصلی تقسیم می‌شود. رویه خارجی کوچکتر بوده با قاعده چهارمین متاکارپ مفصل می‌شود و رویه داخلی که بزرگتر است با قاعده پنجمین متاکارپ مفصل می‌شود. سطح پروگزیمال کناره نازک کوه است و معمولاً "رویه باریکی" دارد که بهنگام ادوكسیون دست مجاور استخوان هلالی قرار می‌گیرد. سطح داخلی دارای یک رویه مفصلی پهن می‌باشد که قسمت پروگزیمال آن محدب است و قسمت دیستال آن مقعر بوده و با استخوان هرمی مفصل می‌شود. سطح خارجی توسط یک رویه مفصلی که تمام سطح آن را بجز زوایای دیستال و پالمار دربرگرفته با استخوان کاپتیت مفصل می‌شود.

استخوانی شدن استخوانهای میه دست

استخوانهای کارپال معمولاً "هنگام تولد عضروفی‌اند ولی ممکن است مراکز استخوانسازی در استخوان بزرگ و چنگکی ظاهر شده باشد، هر استخوان معمولاً" توسط یک مرکز استخوانی می‌شود. استخوان بزرگ اولین و استخوان نخودی آخرین قطعه‌ای است که استخوانی می‌شوند ولی ترتیب استخوانی شدن سایر استخوانهای کارپ تابع تغییرات زیادی است. استخوان بزرگ در ماه دوم چنگکی، در پایان ماه سوم هرمی، در سال سوم هلالی، در طول چهارمین سال ناوی و ذوزنقه و شبه ذوزنقه، در زنان در سال چهارم، و در مردان در سال پنجم شروع به استخوانی شدن می‌کند. آنچه ذکر شد شایعترین ترتیب استخوانی شدن است با وجود این تغییرات مختلفی براساس سن، تغذیه و احتمالاً "نزاد پیش می‌آید. گاهی یک استخوان اضافی بنام استخوان مرکزی در بین استخوانهای ناوی، ذوزنقه و بزرگ یافت می‌شود. استخوان فوق در طول دومین ماه زندگی درون رحمی بصورت ندول غضروفی کوچکی می‌شود که معمولاً" با ناوی غضروفی (که هنوز استخوانی نشده) جوش می‌خورد. گاهی زاده نیزه‌ای سومین استخوان متاکارپ جدا می‌شود و یک استخوان کوچک اضافی می‌سازد. گاهی نیز استخوانهای هلالی و هرمی بهم جوش می‌خورند.

آناتومی مفصل مچ

4.51 The ligaments of the left wrist. Dorsal aspect.

هردو بیضی و خشن و مقعر هستند. سطح رادیال توسط یک لبه به دو قسمت تقسیم می‌شود که هردو سطح مقعر هستند. یک لبه مشابه نیز معمولاً "بین سطح داخلی مقعر رادیوس و سطح دیستال مقعر دیسک مفصلی قابل تشخیص است . سطح پروگزیمال مفصلی اسکافوئید، لونیت و تری کوثرال یک سطح صاف و محدب را تشکیل می‌دهند.

مفصل مچ یک مفصل دومحوری [1] است که معمولاً در گروه مفاصل بیضوی [2] طبقه‌بندی می‌شود. قسمتهای تشکیل‌دهنده آن انتهای دیستال رادیوس و سطح تحتانی دیسک مفصلی در بالا و اسکافوئید، لونیت و تری کوثرال دریائین هستند. سطح مفصلی رادیوس و سطح تحتانی دیسک مفصلی هردو بیضی و خشن و مقعر هستند. سطح رادیال توسط یک لبه به دو قسمت تقسیم می‌شود که هردو سطح مقعر هستند. یک لبه مشابه نیز معمولاً "بین سطح داخلی مقعر رادیوس و سطح دیستال مقعر دیسک مفصلی قابل تشخیص است . سطح پروگزیمال مفصلی اسکافوئید، لونیت و تری کوثرال یک سطح صاف و محدب را تشکیل می‌دهند.

لیکمانهای مچ

لیکمانهای مچ اخیراً "بخوبی توسط Mayfield و Taleisnik توضیح داده شده است. استخوانهای مچ بخوبی توسط لیکمانهای داخلی، خارجی و بین استخوانی ثابت شده اند.

لیکمان پالمار رادیوکارپال [3] که قبلاً "توضیح داده می‌شد در حال حاضر مشخص شده است که از سه لیکمان مجزا تشکیل شده است :

- لیکمان رادیوکاپیتیت [4] :

که یک لیکمان قوی است و اینتراسیولار می‌باشد. از سطح ولار زایده استایلوئید رادیوس منشاء می‌گیرد، از ناوдан و سط اسکافوئید می‌گذرد و در

1- Bi-axial joint

2- Ellipsoid

3- Palmar radiocapital ligament

4- Radio capitate ligament

مرکز سطح ولار کاپیتیت پایان می‌یابد.

۲- لیکمان رادیوتروی کوئترال [1] :

بزرگترین لیکمان مج است. این لیکمان از سطح ولار زایده استایلولوئید رادیوس بعداز لیکمان رادیو کاپیتیت منشاء می‌گیرد. از سطح ولار لونیت می‌گذرد و در سطح پالمار تری کوئتروم پایان می‌یابد.

۳- لیکمان رادیو اسکافولوئید [2] :

این لیکمان از سطح ولار قله دیستال رادیوس منشاء گرفته از سطح اولنار لیکمان رادیو تری کوئترال گذشته و به پروگزیمال سطح ولار مفصل اسکافولونیت می‌چسبد. این یک لیکمان مجزا است و معمولاً وجود دارد و از لیکمان بین استخوانی اسکافولونیت متفاوت می‌باشد (توسط Kauer توضیح داده شد).

لیکمان پالمار اولنوکارپال [3] نیز که قبلًا "شرح داده می‌شد، از دو لیکمان مجزا تشکیل شده است :

۱- لیکمان اولنولونیت [4] : بطور داخل مفصلی [5] از منیسک مفصلی [6] اولنار مج منشاء می‌گیرد و به لونیت متصل می‌شود.

۲- لیکمان اولنوتراوی کوئترال [7] : نیز از منیسک داخل مفصلی اولنا منشاء گرفته و بطور مجزا به تری کوئتروم می‌چسبد.

لیکمان اولنار کولترال [8] :

لیکمان کولترال اولنا مفصل مج به انتهای زایده استایلولوئید اولنا چسبیده است و به استخوان پیزیفورم و هرمی می‌چسبد.

لیکمان رادیال کولترال [9] :

لیکمان رادیال کولترال از قله زایده استایلولوئید رادیوس به سمت رادیال استخوان اسکافولوئید ادامه می‌یابد و بعضی از فیبرهایش تا تراپزیوم می‌رسد. این لیکمان با شریان رادیال مجاور است .

1- Radio Triquetral lig. 2- Radio scaphoid lig. 3-Palmar ulno carpal lig.

4- ulnolunate   5- intra - articularly   6- articular meniscus

7- Ulno Triquetral lig. 8- ulnar collateral lig. 9- radial collateral lig.